

Aanpak wateroverlast Kennemerland

Samenvatting voortgang maatregelen

Versie 16-10-2024

Provincie/PWN

Taken:

- Als eigenaar/beheerder van duingebied verantwoordelijk voor eigen gronden, gebouwen, fietspaden en wegen
- Als vergunningverlener/vergunninghouder verantwoordelijk voor grondwateronttrekking en -infiltratie voor drinkwatervoorziening

Zeeweg naar Bergen aan Zee (provincie)

Er wordt onderzoek gedaan door de provincie (wegbeheerder) naar bronbemaling en ophogen. Dit is complex vanwege natuurregels. Zolang er geen structurele voorzieningen zijn getroffen kunnen, indien dit weer nodig is, waterwagens worden ingezet en verkeersmaatregelen worden getroffen.

Betrokkenen: HHNK, PWN, Omgevingsdienst, gemeente Bergen

Paden (PWN-korte termijn, provincie-lange termijn)

Paden in het duingebied moesten afgelopen winter door PWN plaatselijk worden afgesloten en recreanten werden omgeleid. Komende periode wordt een aantal plekken opgehoogd of worden omleidingen met betonplaten aangelegd. Het betreft hier met name calamiteitenroutes. In Zuid-Kennemerland zijn twee tijdelijke steigerbruggen geplaatst. De provincie voert voor de langere termijn een inventarisatie uit naar knelpunten rond de fietsinfrastructuur in de duinen. Daarbij is doel te komen tot een concrete (GIS)-kaart met fietsknelpunten vanuit klimaat (zandverstuiving en water). Op basis hiervan kunnen oplossingsrichtingen zoals ophogen of routeaanpassingen worden benoemd.

Betrokkenen: gemeenten, fietsersbond

Drinkwaterobjecten (PWN)

Om schade aan pompgebouwen, waterkelders en transformatorhuisjes te voorkomen is water weggepompt naar verder weg gelegen duingebied. Ook rond putten is water weggepompt. Dit gebeurde om bacteriologische besmetting te voorkomen. Onderzocht wordt hoe de drinkwatervoorziening klimaatbestendig kan worden gemaakt, bijvoorbeeld door ophogen van terreinen en renoveren of verplaatsen van pompgebouwen en transformatorhuisjes.

Betrokkenen: HHNK, Omgevingsdienst

Camping, duinlandjes en huisjes (PWN)

Het water heeft afgelopen jaar op een aantal plaatsen boven maaiveld gestaan. Met wegpompen van water naar de zee en naar polderwater is het gedeeltelijk gelukt om terreinen droog te krijgen. Indien zich weer overlast dreigt voor te doen zullen opnieuw pompen worden ingezet. Voor de langere termijn wordt gekeken naar herinrichting van terreinen, met ophogen en verplaatsen of renoveren van bebouwing.

Betrokkenen: gebruikers, HHNK, gemeente Bergen

Waterberging (PWN)

Op diverse plaatsen zijn waterbergingen aangelegd, zoals: de Vlotter, de Voert, de Zanderij en de Driehoek van Boreel. Komende periode wordt dit uitgebreid naar andere gebieden, zoals Pollenvlak en de Bleek in Egmond. In deze gebieden kan water worden vastgehouden zodat er elders geen overlast ontstaat.

Betrokkenen: gemeenten, HHNK

Duinrellen (PWN)

Op verschillende plaatsen zijn of worden duinrellen en oude duikers hersteld, zoals: bij camping Bakkum, Helmweg, Klein Hemelrijk en Kruisberg. Hierbij wordt aangesloten op oude landschappelijke structuren.

Betrokkenen: HHNK

Gemeenten

Taken:

- **Ontwatering openbaar gebied (drainage)**
- **Inzamelen regenwater (van particulier terrein)**

Bergen

Op diverse locaties in de bebouwde omgeving van Bergen en Zee zijn bovengrondse pompen ingezet om grondwater wat op maaiveld/straat kwam te staan naar zee te pompen. Kortstondig zijn waterwagens ingezet. Komend jaar worden de pompen vervangen door ondergrondse pompputten met afvoer naar infiltratiesystemen ter plaatse van de boulevard. Ook vindt extra onderzoek plaats naar aanvullende maatregelen op termijn (zoals ophogen en diepte infiltratie).

Betrokkenen: PWN, HHNK en de Dorpsraad Bergen aan Zee

Heemstede

In Heemstede wordt 11.000 m² open water gerealiseerd, verspreid over verschillende locaties. Hiermee wordt de bergingscapaciteit vergroot. Daarnaast wordt bij herinrichting van wegen, indien nodig, regulier drainage aangelegd.

Betrokkenen: Rijnland

Bloemendaal

Afgelopen jaar zijn extra reinigingsrondes uitgevoerd aan duikers en drainage. Ook zijn watergangen extra geschoond, zoals op Park Brederode. Deepwells hebben langer gedraaid en alle deepwell filters zijn in het voorjaar gereinigd. Aan bewoners is medewerking verleend bij calamiteiten door afvoeren van grondwater naar het riool zonder formele melding of vergunning toe te staan. In openbaar terrein van de gemeente heeft zich geen overlast voorgedaan in de vorm van water op straat. Op dit moment wordt geïnventariseerd waar komende jaar al wat greppels/rellen kunnen worden gemaakt om gebieden sneller te ontlasten. Daarbij is de aandacht gericht op het verbeteren, dan wel uitbreiden van bestaande afwatering. Binnenkort wordt een duiker op park Brederode verlengd teneinde de doorstroming beter te kunnen garanderen. Ook voor de langere termijn wordt gezocht naar mogelijkheden voor oppervlaktewater en watergangen om het grondwater beter te kunnen reguleren. Een grote uitdaging ligt daarbij in Aerdenhout-West. Het gemeentelijke meetnet van peilbuizen wordt daarom uitgebreid om een beter beeld te krijgen hoe het grondwater richting de boezem stroomt.

Betrokkenen: Rijnland, Aveco de Bondt

Velsen

Afgelopen jaar zijn op diverse plaatsen noodmaatregelen genomen. Bij IJmuiderslag, op voetbalvelden en uit kelders van scholen en gemeentelijke gebouwen is water verpompt. In een aantal gevallen zoals bij een dierasiel en een speeltuin kon dit niet vanwege het ontbreken van een afvoermogelijkheid en hebben terreinen langdurig onder water gestaan. Aan keldereigenaren is toegestaan in natte periodes tijdelijk water te lozen op de riolering. Ook bomen hebben geleden onder de hoge grondwaterstand en moesten plaatselijk worden gekapt. Komend jaar zijn dezelfde maatregelen nodig bij ongunstige weersomstandigheden. Voor de langere termijn bereidt de gemeente maatregelen voor rond IJmuiderslag, op de begraafplaatsen Westerveld en Duinhof en in Velsen-Noord. Richting bewoners wordt gewezen op het belang van waterdicht maken van kelders. De gemeente adviseert hierbij. De grondwaterstand zit te diep om volgens gemeentelijke richtlijn te kunnen spreken van grondwateroverlast.

Betrokkenen: Kennemermeer NV, beheerders begraafplaatsen, Natuurmonumenten, Rijnland, HHNK, omgevingsdienst.

Haarlem

In het 'Plan stedelijk water Haarlem' is het grondwaterbeleid uitgewerkt. Aanleg, vervanging en onderhoud van drainage wordt buurtgericht aangepakt op basis van grondwateronderzoek. Het grondwater/drainagemetnet wordt verbeterd en ook de informatievoorziening richting inwoners. Naar aanleiding van de extreem natte periode najaar '23 zijn de hoge grondwaterstanden geanalyseerd. Daaruit blijkt dat de drainage van de openbare ruimte over het algemeen goed werkt. Er liggen echter meestal geen drainages op particulier terrein en kelders zijn niet waterdicht genoeg. Dit betekent dat particulieren daar nog maatregelen tegen grondwateroverlast moeten nemen. Een praktijkproef is uitgevoerd om te kijken of gemeentelijke en eigen drainages op particulier terrein kunnen worden gecombineerd. In het omgevingsplan worden regels opgenomen voor aansluiten van private drainage op de gemeentelijke drainage. Betrokkenen: bewoners, dagelijkse beheerders, Rijnland.

Heemskerk

Waterberging 'de Watertuinen' is aangelegd in het zuidelijk tuinbouwgebied tussen de duinen en bebouwd gebied. Een extra waterberging aan de noordzijde van dit gebied is in voorbereiding. In woonwijken wordt drainage aangelegd gekoppeld aan rioolwerkzaamheden waarbij particulieren waar nodig kunnen aansluiten. Betrokkenen: HHNK

Beverwijk

Beverwijk is vrijwel overal voldoende hoog gelegen met een relatief diepe grondwaterstand. Regenwater kan infiltreren in de bodem. Plaatselijk gebeurt dit met infiltratiedrains in de openbare ruimte waarop bewoners kunnen aansluiten. De situatie rond de dorpsweide in Wijk aan Zee was dit jaar anders dan in andere jaren. Deze laaggeleden weide, in een duinvallei, heeft een meervoudige functie: parkeerterrein, evenementen en berging van (regen)water. Onder normale omstandigheden staat de weide enkele dagen per jaar onder water, afgelopen jaar was dit enkele maanden. Er zijn weinig klachten over water in kelders in Beverwijk. Betrokkenen: HHNK

Castricum

Veel wijken zijn gedraineerd of worden bemalen. Bebouwing die direct aan het duin grenst is het meest kwetsbaar voor overlast omdat hier geen afwatering aanwezig is. De gemeente laat particulieren incidenteel water lozen op de riolering wanneer dit nodig is. Structurele lozing is niet toegestaan. Betrokkenen: HHNK

Zandvoort

In Zandvoort is er plaatselijk sprake van grondwateroverlast, met name in het oude centrum. Sinds de herfst van 2023 is door de overvloedige neerslag ook overlast ontstaan op plaatsen waar dat nog nooit het geval was. Vooral woningen in geaccidenteerd terrein nabij duinen lijken overlast te ondervinden in de vorm van vollopende kelders, souterrains en verdiepte garages. Plaatselijk wordt door bewoners water weggepompt en geloosd op het riool. Voor het centrum wordt onderzocht of bemalen drainage kan worden aangelegd. Het afvoeren van water is complex omdat er geen oppervlaktewater in de buurt is. De gemeente onderzoekt met een grondwatermodel waar eventueel maatregelen kunnen worden getroffen. Betrokkenen: Rijnland

Waterschappen

Taken:

- **Aan- en afvoer van water**
- **Vergunningverlening grondwateronttrekkingen (excl. drinkwater, bodemenergie en grote industrie. Daarvoor is provincie/OD verantwoordelijk)**

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

HHNK wil beter zicht hebben op de afwatering met greppels in de binnenduinrand en gaat in 2024-2025 profielen inmeten. In Heemskerk voeren HHNK en PWN een gezamenlijk onderzoek uit om de hydrologische situatie in de binnenduinrand en afvoer vanuit de duinen naar de polders beter in de vingers te krijgen. In de gemeente Castricum wordt bekeken of aanpassing van het

peilbesluit mogelijk en nuttig is. HHNK heeft in Noord-Kennemerland de partijen bijeen gebracht om tot afstemming te komen in uitvoering en communicatie. Het hoogheemraadschap heeft een belangrijke ondersteunende en toetsende rol wanneer wordt ingezet op plaatselijke bemaling of afwatering naar het oppervlaktewater. HHNK is bij veel plannen van anderen betrokken vanwege de benodigde afvoer van water.

Betrokkenen: gemeenten, PWN, provincie

Rijnland

Aan bewoners in IJmuiden is vergunning verleend voor drooghouden van bestaande kelders middels een bemalen drainage. Op uitnodiging van Stichting duurzaam natuur en waterbeheer Zuid-Kennemerland is met ook een vertegenwoordiger van de provincie een bezoek gebracht aan wateroverlast locaties in Aerdenhout, Bloemendaal-dorp, Park Brederode en IJmuiden. Bestaande en voormalige duinrellen, kelders en woningen met grondwateroverlast zijn bekeken. De 5 Zuid-Kennemer gemeenten, Rijnland en PWN hebben de intentie om de grondwateroverlast gezamenlijk programmatisch aan te pakken volgens de in dit voortgangsverslag opgenomen verantwoordelijkheidsverdeling.

Betrokkenen: gemeenten, PWN